

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIJA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

bonamente:
an . 520 Lei
an . 260 Lei
an . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Congresul „Uniunii orașelor”

Arad, 30 Sept. 1924

Principiul autonomiei comunale își găsește rădăcina în epoca medievală. Orice prefaceri ar aduce vremurile și războaiele, ceace este bun, ceace rău pentru societățile omeneste, în ciuda argumentării sensibile că timpul transformă totul. Svoltarea și înflorirea orașelor este în general, independentă de care gospodăria lor s'a bucurat decursul vremilor. Aplicarea principiului autonomiei comunale cuparilor și muncii organizatorice în gospodăria unui oraș îi aduce onoruri și satisfacțiuni morale egalează pe acelea de cari se bucură marii oameni de stat și înaintorii popoarelor. Numele primilor vrednici sunt scrise cu litere de aur în istoria orașelor și posterile le cinstește memoria. Autonomia comunale, cu posibilitățile de acțiune imediată a programelor municipale, lasă un mare teren de activitate în fruntea unui oraș. Este lăsat de observat, în genere, că țara noastră, părinții orașelor au uzat de plinătatea drepturilor de a orânduiri treburilor comunale. Fără să se abdică de voite, precizate de lege deosebite, printre cari numărăm în prima linie incompetența, au încercat a stagnare în ce privește dezvoltările ce trebuiau aduse pentru dezvoltarea orașelor la nivelul celor moderne. În provinciile alipite, Ardealul și în cele mai vechi tradiție în materie de gospodărie comună. Cu excepții, se poate spune că Ardealului posedă cea mai dezvoltată organizație în materie de administrație comună. Organizarea acestor administrații în Ardeal, orcât s'ar raporta la chestiuni de pură gospodărie statornicirea unui cât mai larg suport pentru locuitorii orașelor, însă o parte politică ce nu mai răspunde noului regim românesc. Este să se fiină seamă de faptul multe orașe din Ardeal, locuite majoritate de populație streină, fost, odinioară, orașe românești, printre acestea putem cita și Aradul nostru. La opera de maghiarizare a acestor orașe, urmărită cu acțiune și stăruință, au contribuit, și organizațiile comunale, dacă s'ar altceva, cel puțin cu încurajarea unor anumite categorii de locuitori, cu ajutorul regulamentelor comunale lăstate la aprecierea primarilor cari erau, în primul rând, agenții și funcționarii de desnaționalizare. Ascunsă în textele de pură gospodărie, a rămas ceva din tendința determinată. Pentru cel ce s'ar ocupa cu o reorganizare a statutului orașelor, conștientizarea de mai sus privitoare la Ardeal, trebuie să-i servească de punct de plecare. Emulațiunea, căreia îi face loc autonomia comună, este, desigur, o prăjitură fericită care vine în ajutor cetățenilor, ce au norocul să fie administrați de oameni pricepuți și mincitori. Totuși, această libertate de apreciere lăsată celor puși în fruntea orașelor, nu esclude o arănoizare și o oare-care legătură a programelor de activitate ce stau să se realizeze de către ei. Pe urmă, emulațiunea ar câștiga ceva, numai prin schimb de vederi, din descurajarea problemelor, de către reprezentanții întruniți ai tuturor administrațiilor comunale. Din acest punct de vedere congresul dela Cernăuți

al „Uniunii orașelor” este o inițiativă utilă. Multe probleme își vor găsi acolo rezolvarea. O mai rațională metodă de comprimare a prețurilor obiectelor de prima necesitate, o posibilitate mai largă de aprovizionare, ca să nu vorbim decât de problemele cele mai arzătoare ale ceasului de față, pot fi cautate până și în încheierea de tranșacțiuni și chiar carteluri între orașele cari își pot da un sprijin reciproc. Mai mult, s'ar putea ajunge la întocmirea unui statut general care, fără să știrbească principiul autonomiei comunale, să fie realizat în forma unui program comun de acțiune, pe timp de un an sau pe un alt spațiu determinat de timp. Un asemenea statut ar fi cheia problemei „românizării” orașelor. Fără să se aducă nici-o știrbire prerogativelor primarilor, s'ar putea vota un statut, la stricta aplicare a căruia să fie obligați și viitori eventuali primari. În cazul acesta, al obligațiunii conducătorilor orașelor de a respecta un statut în vigoare, s'ar putea, terminând cu comisiunile interimare, să se revină la formula legată a primarilor aleși. Votarea unui statut ar evita orice acțiuni cari, la adăpostul autonomiei, ar păgubi ideea de românism. Prevederile acestui statut ar fi promulgate în spiritul mării majorități românești a primarilor din toată țara, constituind o uniune. Am schițat numai, la acest loc, perspectivele largi pe cari le deschide, congresul „Uniunii orașelor” dela Cernăuți. Așteptăm cu nerăbdare și cu încredere hotărârile congresului, cari vor aduce, de sigur, o posibilitate de progres în materie de gospodărie comună și un câștig pentru problema orașelor din punct de vedere național.

NOTE
Hipersensibilitate

Arad 30 Sept. Sensibilitatea excesivă e o formă de slăbiciune și consecvența unui egoism excesiv. Într'un caz și în altul e nevoie de cură: gimnastică, nutrițiune abundentă și substanțială, terapie hidroterapeutică etc. etc. Multe sunt, și în raporturile sociale, inconvenientele unei sensibilități excesive: intoleranță, autipatie, insuportabilitatea vieții în comun, incapacitatea de-a da o educație bună copiilor, suferințe la contactul cu mulțimea etc. Hipersensibilitatea împiedică pe om de-a avea exacta viziune a lucrurilor: îl lasă pradă ideilor fixe și-l face impropriu pentru exercițiul multor profesii. O caracteristică a hipersensibilității e așteptarea infrigurată a ceva ce trebuie să se întâmple. Se văd nenorocii cari suportă adevărate torturi pentru lucruri de nimic. De pildă aștepta la teatrul delucrura unei arme sau izbucnirea unui incendiu etc. „Am cunoscut o femeie — scrie un învățat, — care pleca din teatru atunci când credea că trebuie să se producă detunătura.” Se știe însă că în asemenea cazuri și în altele de acest soi, nu e nici o primejdie. Iată însă nodul chestiunii: Dacă un hipersensibil raționează asupra absurdității coșmarurilor și neliniștirilor sale, nu face decât să-i agraveze situația. Exențialul e să-l pui pe suferind în condițiunea de-a nu se mai gândi la temerile proprii, nici chiar pentru a se convinge că sunt absurde. Hipersensibilul e un vaitos egoist. Dacă el se emoționează atâta, la durerile altora, e din cauza că imaginația lui disordonată îl forțează de-a se gândi la sine însuși în situația persoanei de care se înduioșează. Războiul ultim a umplut lumea cu hipersensibili. Rusia se așteaptă la un nou blocus economic MOSCOVA, 29. — Primind pe ziariști, d. Cicerin respinge vehement recenziile declarațiunii făcute de d. Hughes asupra politicii externe a Statelor Unite, absolut contrare recunoașterii Sovietelor și încheierii de acorduri economice cu dănsese. Îl atacă cu violență și îl învinuiește de ară nețărmurită împotriva Sovietelor și cochide că acest gest vădit dușmănos împotriva guvernului rus, ne face să credem că în viitorul apropiat se vor ivi noi tentative imperialiste precum și înființarea blocusului economic, și că guvernul Sovietelor va ține seamă de această eventualitate probabilă.

Prețul ziarelor străine

Citim în „Argus”: Dela 1 Octomvrie prețul celor mai multe ziare bucureștene se urcă dela 2 la 3 lei exemplarul. Este o consecință a scumpirii generale. Est o urmare a tendinței prețurilor de a se urca până la valoarea lor reală, fenomen ce se observă ori unde a fost sau este, acum, o monedă depreciată. Prețul de 3 lei este, și el sub prețul mondial. Câteva pilde, din alte țări: Prager Presse și Frankfurter Zeitung se vând cu 5 lei. Grenzboten, ziar economic din Bratislava, 7 lei. Neue Freie Presse 8 lei. Berliner Tageblatt 10 lei. Die Boerse, ziar economic, 30 lei. Prețul nu-i cel dela noi, ci cât se vând aceste ziare, în localitățile, unde apar. Dacă prețul ziarelor noastre a fost și este atât de redus, asta e în dauna bunei și normalei lor dezvoltări, apariția ziarelor reclamând cheltuieli ne-

bănuite. Când ne gândim la câte foi românești au dispărut, când constatăm condițiile în care apar cele mai multe din cele rămate, când comparăm presa noastră cu cea de peste graniță, — puneti față în față de pildă, L'Independance roumaine și La Bulgarie, — ni-se umple inima de mâhnire.

Conferința italo-jugoslavă

Belgrad, 27. — Guvernul a numit delegațiunea jugoslavă pentru conferința italo-jugoslavă care va avea loc la 1 Octomvrie la Veneția. Această delegație se compune din Ottokar Rigarge ministru plenipotențiar șef al delegației, asistat de Crilovitch, profesor dela Universitatea din Zagreb, Figtner, avocat din Fiume, 3 experți și 2 secretari. Generalul Milici, președintele comisiunii de delimitare italo-jugoslavă a conferit la Belgrad cu d. Rigarge privitor la lucrările de delimitare deja terminate în sectorul Fiume. Mai rămâne de delimitat sectorul din Slovenia.

Frații de peste hotare

Arad, 30 Sept. „Grațul Românesc”, organul publicistic al românilor din Banatul rămas Jugoslaviei, aduce în numărul ce ne-a sosit la redacție următoarele vesti vrednice de reținut: Zilele trecute s'a serbat reînnoirea Patriarhatului vechi sârbesc din Sârbia veche, dela Ipec (Peci), instalându-se de patriarh al întregii biserici sârbești, mitropolitul de până acuma al Beogradului, Dimitrie. De aproape 200 de ani stetea locul acesta al patriarhului neimplinit în urma dominațiunii turcești și a grelelor lupte pentru independență, ce le purtara sârbii în contra turcilor. La această serbare națională au luat parte și MM. LL. Regele și Regina însoțiti de președintele miniștrilor d. Liuba Davidovici și de alți miniștri. Cu acest prilej s'a putut convinge Regele și guvernul la fața locului, despre nesiguranța vieții și averii, ce domnește prin acele ținuturi și azi, în urma atacurilor de bandiți ale armăuților, și au luat măsuri de lipsă pentru îndreptarea stărilor și mai ales a căilor de comunicație. Guvernul și comisiile parlamentare lucră cu înțeleală la pregătirea legilor ce se vor înainta Skupștinei spre dezbateri, cum este legea invalizilor, a funcționarilor, cea despre „Corupție” și altele. În restimpul acesta s'au schimbat prefectii (hispanii) comitatelor și până în ziua de astăzi trebuie să fie schimbați și primpretorii

(fibrării), aleși numai din oameni cu calificatie și cu un trecut nepătat. Unii erau nemulțumiți cu trăgănarea în schimbarea funcționarilor dela administrație, dar această întârziere își află explicarea în faptul, că legea funcționarilor adusă în parlamentul trecut, leagă întru câțva mâinile guvernului de astăzi, când voește a-i îndepărta din slujbă, dar a-i pensiona pe toți, iar cauza prea mare îngreunare a statului. De aceea guvernul caută ajutor pentru îndreptarea greșelii, făcute de guvernul precedent, la judecătoria administrativă (drzavni Saveti), iar de nu va izbuti acolo, va înainta Skupștinei un proiect de lege pentru revizuirea legii funcționarilor. Toate acestea reclamă un timp anumit. Noul guverna nu voește să facă nici chiar o denumire de mic funcționar prin vre-o călcare de lege. S'a fim deci cu răbdare și cu încredere că vom căpăta astfel de funcționari, cari vor fi oameni la locul lor, cu pregătire și cu caracter și că în conducerile comunale vor ajunge oamenii noștri. Un primpretore, care s'a distins prin aceea, că ne-a prigonit și ponegriț, văzând că se apropie sfârșitul domniei sale, în ciuda i-a venit ideea fantastică și nebună, ca să depezeze (telegrafieze) M. S. Regelui. Ministrului de Războiu și altora, că deputatul nostru și partidul românesc pregătește răscoala în țară, iar dsa cere ajutor și

FOILETON

TRECU O FEMEIE

Cine a trecut prin Arad și n'a văzut plaja Mureșului, este cașicum ar spune, că a fost la Constanța și n'a văzut marea. Comparatiu nu este deplasată și nici exagerată. Mureșul, repede cum este, se furiează lovind în graba lui coturile dese ale malurilor și numai în lungul orașului curge o bușă bucată în linie dreaptă, oferind o splendidă vedere acelora, cari de pe cheiul amenajat în promenadă, savurează în sunetul muzicii militare, frumoasa priveliște. Câte vise frumoase... unele desvăluite, altele tainuite, se șes prin aste locuri și dacă susurul apelor ar putea fi talmăcit, desigur că și Mureșul ar avea multe... multe de spus. Aste reflexii se urzeau în creierul meu, sezând pe o bancă din capul aleei, departe de sgomotul lunei, care mișuna. Citeam un ziar sau mai bine zis, îl țineam în mână, parcugând cu ochii rânduri și coloane întregi, în vreme ce sufletul mi pe aripile inchipuirii, era departe... foarte departe. Am ridicat privirea tîntind în zare și atunci trecu o femeie cu mersu-i legănat, rezemată de brațul alteia. Nu o cunoșteam, nu o mai văzusem niciodată și cu toate acestea, când ochii ei mari albaștri m'au învăluit, am simțit căldura razelor lor, furișându-se până în adâncul sufletului meu, stingher atunci și rece. O clipită a fost totul și parcă o cunoșteam de când e lumea. Am urmărit-o cu privirea prin lumea, care forfotea pe mal și când dispăru prin mulțime, aveam încă în ochii minții, imaginea ei duioasă. Cine poate fi aceea, care cu puterea unei priviri mi-a îmbătat sufletul de tainice speranțe?

Cine să fie sublima arătare, care cu zămbetul în colțul buzelor tremurânde, mă chiamă, mă supune să-i urmez calea? Robit, m'am lăsat în voia tainicii chemări și pas cu pas am urmărit-o, până ce amurgul începu să mângăie cu aripile-i pline de vrajă apusul, care regreta că trebuie să se supună, aruncând pe furis câte o ultimă rază peste vârful copacilor, clătinați de adierea răcoaroasă a serii. A doua zi aceiași urmărire; a treia zi la fel... până ce mesteră întâmplare imi dădu prilejul să-i vorbesc. Nu știu ce am gândit și mai puțin încă pot spune, ce-am voit; atâta doar mărturisesc, că în clipa în care m'am hotărit să-i vorbesc, am simțit că curajul mă părășește, vocea mi se înăbușe și o sudoare rece imă imbrobonă fruntea. Câtă sfortare mi-a trebuit, ca să-mi vin în fire, să nu devin caraghios, asta o știu numai eu! Mi-era rușine de mine, bărbat în toată firea și cu o nedibăcie școlărească, izbutii însăși să mă introduc cu prea banala întrebare: — „Doamnă, imi este îngăduit, parcă v'ași cunoaște, nu sunteți din București?” Aceste spuse am respirat; scăpăsem o piatră de pe piept. Dacă cineva m'ar fi putut observa atunci cu deamănuntul, desigur că ar fi făcut mare haz de nespusa mea s'angănie. Norocul a făcut că și ea să fie atât de tulburată — deși pare-mi se aștepta atacul meu — încât nu-mi observă atitudinea. Am ghicit starea ei sufletească, după buzele-i cari tremurau nervos și după doboanice de perle, cari îi năpădiseră colțul buzelor și pieptul.

Cât de sublimă a fost acea clipă de dulce spaimă! Câtă gingășie în acele sarbede cuvinte banale, încălitate și spuse la întâmplare, în vreme ce sufletul sbuciumat înabușea valul adevăratelor cuvinte, care imi ardeau pe buze. Ne-am despărțit atât de împrieteniți — așa o simțeam eu cel puțin — căși cum aveam o lungă vreme de cunoștință în urma noastră. Rămas singur, ceva imi frământa grozav conștiința. Slav al simțămintelor, legat cu trupul de mimnicia pământului, n'aveam curajul să fac examenul conștiinței, de teama remușcărilor, cari mă vor redăptea dintr'un vis frumos. De aceea pot spune, că în seara aceleaș zile, când ne-am revăzut, suferința morală, pe care vorbele ei au răscălit-o în mine, au săpat o dără adâncă în conștiința mea. Nu mi s'a întâmplat să întâlnesc adesea în viață o femeie, cu un discernământ atât de pronunțat ca la ea. În câteva fraze concise mi-a descris deziluzia, căreia îi datorează o văduvie de un an; fără cuvinte studiate, fără paradă și nici căutând să se apere cu motivele, cari au hotărit despărțirea, mi-a dat să înțeleg într'un chip limpede și duios, că inima ei este dornică să întâlnească, să găsească un suflet asupra căruia să reverse tot prinoul simțămintelor unei femei la 26 de ani. Ce frumos! Cât farmec în astă mărturisire din partea unei femei, care și se încrede, vai! fără să te cunoască, dacă meriți atâta favoare. Până aici a fost un vis, o poezie! Uitasem de mine, uitasem că n'aveam dreptul să tulbur liniștea sufletească a acestei femei. Mă teamam să nu mă pierd într'o mărturisire sinceră și prea timpurie. Dar când începu să biciuiască necredința bărbatului însurat, care fără motiv puternic își uită de datoria lui de soț, atunci am înțeles că sunt pierdut! Am avut impresia că totul se

clatină și se învârtește împrejurul meu și că o lume de degete era îndreptată furioase înspre mine. Nu-i spuseseam, că sunt însurat! Desigur, că vor mai fi și alți într'o asemenea situație, ba cunosch chiar mulți, cari fac din obicinuiți conchiște: nu știu însă dacă vreunul din ei, a încercat chinul sufletec, dacă vreunul a simțit cum i-se rupe ceva din inimă, când are limpedea conștiință, că nu este bine ceace face și cu toate acestea, se lasă în voia soartei. O rațiune! de ce nu stăpânești simțurile! Dacă ar fi fost zi, paloarea feții ar fi trădat lupta conștiinței mele cinștite împotriva neîntelesei vraje, care mă înlanțuise. Totuși, nici întinericul serii nu mi-a fost mult intr'ajutor, pentru că cu o singură întrebare bine pusă, am fost demascat. Demascat... este poate prea tare spus, pentru că n'am avut niciodată jonica intențiune să-mi ascund starea conjugală. Singura greșală — susținută de egoismul omenesc — a fost, că voiam să fac această mărturisire a doua... treia zi, de teamă, ca prin desvăluirea ei, să nu-mi năruiesc dintr'odată iluzia clădită și de care simțeam atăta nevoie! A ascultat cu o demnă resemnare mărturisirea mea întretăiată de emoțiune și am simțit cum din toată ființa ei, se degajează o adâncă... foarte adâncă părere de rău, Oh! dacă și ști cât m'a durut, că tocmai eu a trebuit să-i prepar și încă atât de curând, o nouă deziluzie! Dar fie! este mai bine așa, căci neliniștea mă doboră și orice întârziere n'ar fi făcut decât să ne mărească și mai mult durerea. Acum mă știu cum sunt și marea mea mângăiere este că nu m'am înșelat, gândind că bunătața sufletului tău — al acelu suflet bun care m'a atras — nu ma va judeca cu asprime. Și în loc de o meritată dojană, cum m'ași fi putut aștepta dela

Cronica externă

Macdonald despre tratatul anglo-rus

Pacificarea Europei este imposibilă fără cooperarea Rusiei

LEAFIELD, 29. — În discursul său rostit ieri la Derby, primul ministru face o largă expunere asupra afacerilor politice și se ocupă mai ales de situația irlandeză și de tratatele ruse. Referindu-se la chestiunea irlandeză, care necesitează reintranarea Parlamentului chiar în săptămâna aceasta. Primul ministru apelează la toate partidele politice de a ține seama de acordul încheiat solemn cu Irlanda sudică și răspunzând întreprinderii care i se face, spune că trebuie ținut seama și de Ulster. Este o chestiune de ouare pentru Camera Comunelor însăși, ca să poată menține hotărârea prevăzută în tratatul vital.

Referindu-se la întrunirile din Geneva primul ministru spune că armatele nu dau nici o siguranță. Tratatul propus pentru garanția mutuală semnalat drept soluțiune pașnică a creat o situație periculoasă. Până când lumea nu va descoperi ceva deosebit, care s'ar putea lua drept semn caracteristic al agresivității, războaiele nu vor înceta. Guvernul a definit acest semn caracteristic, care ar fi refuzul de a se supune arbitrajului.

Cea mai mare parte a discursului rostit de Macdonald a fost consacrat tratatelor ruse. Dânsul remarcă că prin încheierea păcii cu o altă țară, nu se asociază într-o nimic cu forma sa de guvernământ, cu legile și cu obiceiurile sale. Față de criticile făcute de partidul liberal recunoaște dificultățile în legătură cu tratatul rus. Recunoaște că trebuie să dea lămuriri. Este de acord aproape cu toate criticile aduse de lordul Grey. Amintește însă că toate garanțiile cerute de acesta din urmă, se găsesc cuprinse în tratat. Expune mai departe că Grey greșește când atribuie unui delegat rus, declarația care a fost făcută în Rusia de către o persoană oarecare. Adaugă mai departe: S'au făcut într'adevăr anumite declarații serioase în Rusia, cu privire la acest tratat. Dacă aceste declarații s'ar fi făcut de bărbați politici autorizați din Rusia, atunci ar fi avut o însemnătate serioasă.

Avantajele tratatului

Urmând, primul ministru expune că de fapt ar exista două tratate. Tratatul de comerț și navigație acordat Angliei printr-o altă clauză națiunii celei mai favorizate și pune în vigoare planul pentru creditele de export, aplicându-l Rusiei. Acest tratat mai prevede că nu se vor impune taxe asupra mărfurilor engleze, în tranzit prin Rusia. Mai prevede că pentru cetățenii britanici în Rusia nu va exista nici o deosebire de taxe sau servicii forțate. Protejează drepturile navigației. Acordă dreptul pentru reproducerea patentelor și mai presus de toate intră în vigoare mărcile de comerț britanice. Mai există și un alt tratat, așa zisul tratat general. Guvernul britanic încheiasse cu vechiul guvern rus aproape 40 tratate care orându-și tot felul de chestiuni. Noi am catalogat aceste tratate studiindu-le cu deosebită înrijire.

Propaganda

în ce privește chestiunea de propagandă,

primul ministru citește părțile esențiale ale articolului 10 care se ocupă de această chestiune. Acest articol prevede că părțile contractante se obligă de a se abține și de a constrânge toate persoanele și organizațiile de sub controlul lor direct ori indirect — cuprinzând și organizațiile care primesc ajutor financiar — de orice demers care nu putea primejdui liniștea și prosperitatea a unei părți din teritoriul imperiului britanic, sau pe cetățenii republicilor socialiste sovietice, sau menite să înăsprescă relațiile imperiului britanic, cu vecinii săi din oricare altă țară.

Imprumutul

Trecând la capitolul 3 din tratat care vorbește despre cererea de imprumut, care a fost supusă celor mai aspre critici, d. Macdonald spune că de prima dată a putut să înduplece guvernul bolșevic să admită că este obligat de a plăti ceva și de a consimți metodele care s'au stabilit în acest scop. Chestiunea era că acest imprumut să fie garantat într'un mod oarecare. Imprumutul este destinat reconstrucției și numai reconstrucției. Va putea fi acordat în rate, sau nu.

Daă tindeți la pacificarea Europei nu puteți exclude o țară atât de mare, din cooperarea națiunilor din Europa. Nu puteți rezolva cu succes cooperarea și fraternitatea în Europa prin lăsarea în afară a Rusiei. Aceasta este activul pentru încheierea acestui tratat.

Impăcarea cu Rusia face parte esențială din programul labourist

Vom recomanda parlamentului britanic să garanteze acest imprumut, dacă vor consimți la condițiile sale. În sesiunea de toamnă a Camerei Comunelor vom obține semnăturile reprezentanților ruși după care aceștia vor consimți că imprumutul să se limiteze la suma pe care Camera Comunelor o va fixa și care va trebui garantată prin securități pe care Camera Comunelor britanică le va găsi drept bune. Aceasta este agreementul menit să ne aducă pacea și care va aduce bogăție poporului nostru. Această împăcare face parte esențială din politica partidului labourist.

Arbitrajul internațional

GENEVA, 29 (Radior). — Raportorul comisiei de arbitraj, d. Politis, a făcut o expunere a clauzelor protocolului privitor la arbitraj. Arbitrajul obligatoriu este baza noului sistem, care împiedică agresiunea și întărește procedura pacifică prevăzută de pact, prevăzând pentru toate conflictele internaționale, fără excepție, arbitrajul obligatoriu. Sentințele arbitrajului sunt urmate de sancțiuni.

Protocolul nu se întinde asupra războaielor cu caracter defensiv și asupra dreptului de legitimă apărare, care trebuie să rămână respectat. Noul sistem nu implică revizuirea tratatelor și actelor internaționale în vigoare.

Achitarea datoriilor interne ale statului

Cum se vor face plățile — Ordinea de preferință

La ministerul de finanțe s'a înlocuit o comisiune pentru regularizarea datoriilor flotante interne ale statului.

Deși oficial nu se spune exact ce sumă are de plătit statul, totuși, aflăm că datoriile interne inclusiv ale C. F. R., trec de 4 miliarde lei.

Ministerul de finanțe, fiind însă sesizat de un mare număr de industriștii cari suferă din cauza neplății de către stat a furniturilor, a luat măsuri să achite în parte aceste datorii.

Din informațiunile culese din sursă oficială, rezultă că d. V. Brătianu a

dat ordin, pentru deschiderea unui credit extraordinar, de câteva sute de milioane lei, din care să se facă aceste plăți.

Plățile se fac prin jurnale, cari vor fi semnate de consiliul de miniștri.

Din cauza sumelor prea mari de plată și a mijloacelor restrânse, suntem informați că ministerul de finanțe va plăti datoriile fixând o cotă de atâta la sută, urmând ca restul să se plătească ulterior.

Oficial ni se anunță că plata va începe în a doua jumătate a lunii Octombrie.

Plata impozitelor întârziate

Pentru perceperea dobânzilor, care decurg din neachitarea la timp a impozitelor fiscale ministerul de finanțe a luat următoarele dispozițiuni, comunicate Administrația financiară:

Incepând dela 1 Octombrie 1924 contribuțiunile directe scrise în roluri pe anul 1924 și neachitate la data uxigibilității se vor încasa cu dobândă de 9 la sută.

Contribuțiunile care se vor azea în cursul trimestrului Octombrie 1924, se vor încasa cu dobândă cu începere de 1 Ianuarie 1925.

De asemeni rămășițele din vechile contribuțiuni directe care s'au reputat în rolurile anului 1924, se vor încasa cu dobândă începând dela 1 Octombrie 1924, dobândă care de altfel se va încasa odată cu aceia pentru rămășițele din 1923.

Pentru ambele cazuri dobândă se va calcula pe luni întregi începând dela 1 Octombrie 1924.

Cât se înmagazinează din producția reală de grâu

La ministerul de agricultură se studiază care este diferența între producțiunea reală și cea înmagazinată la grâu, orz, ovăz și porumb.

Din datele culese până în prezent, și din cercetările făcute în peste 50 de localități din țară — reese că se înmagazinează numai aproximativ 70 la sută din producția reală. — Restul se pierde din cauza seceratului, a strânsului, a treieratului, căratului cari se fac în condițiuni rele.

Dr. D. Andronescu, inspector general

cercețează cu amănunțime această importantă chestiune.

Declararea terenurilor ca miniere și concesionabile

După ședința de constituire care s'a ținut înainte de vacanță, consiliul superior al minelor a fost convocat pentru Joi 2 Oct. ora 5 d. a. la ministerul de industrie și comerț, în prima lui ședință activă pentru punerea în aplicare a legii minelor.

Ședința se va ține chiar în cabinetul dlui ministru Tancred Constantinescu și pe ordinea de zi figurează una din cele mai importante chestiuni: declararea de miniere și concesionabile a terenurilor, în conformitate cu art. 21, 25 și 183 din legea minelor, în scopul de a fi apoi repartizate societăților exploatare.

Hotărârile consiliului superior de mine au numai caracterul unor simple avize, care vor fi date — în ce privește declararea terenurilor miniere și concesionabile — după indicațiile și datele științifice stabilite de către institutul geologic.

Devizele și valuta.

R a d o r, 30 Septembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin: 124.50 — 124.50

Amsterdam: 201.75 — 201.75

New-York: 524.— — 523.50

Londra: — — 2331.50

Paris: 27.40 — 2740.—

Milano: 2285.— — 2287.50

Praga: 1560.— — 1565.—

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

Economice.

Programul economic al guvernului în noua sesiune parlamentară

Pentru a cunoaște, care sunt noile proiecte, chemate să completeze programul legislației economice guvernului, un redactor al ziarului „Argus” s'a adresat ieri dlui ministru al industriei, Tancred Constantinescu, care a făcut următoarele declarații:

„Sesiunea de toamnă, care se apropie, va fi încheierea operii legislative economice, pe care am început-o la acest departament.

După principalele legi votate în sesiunea trecută, referitoare la regimul minier, la comercializarea întreprinderilor statului și la organizarea și reglementarea generatorilor de energie, care se completează cu legea apelor, se găsesc actualmente în studiu de elaborare următoarele legi noi, care vor completa programul economic, ce ni-am propus să realizăm, dată venit în capul acestui departament:

1. Legea pentru reorganizarea camerelor de comerț și industrie, care se află în grijă unei subcomisiuni a consiliului superior al economiei naționale, spre a-i da forma definitivă de redactare.

2. Legea pentru organizarea comerțului și culturii de cereale — prin standardizarea acestora.

3. Legea pentru organizarea porturilor și a creierii zonelor libere și

4. Legea pentru reorganizarea ministerului de industrie și comerț.

Pot adăuga, că primele 3 legi sunt menționate chiar în proiectul mesajului regal pentru deschiderea sesiunii parlamentare de toamnă, iar cel referitor la reorganizarea

ministerului de industrie are drept țintă punerea institutului geologic pe noi baze de organizare, urmându-se două scopuri: de a se ridica instituția la înălțimea chemării sale științifice și de a se asigura personalului acestui institut un tratament compatibil cu meritele și rolul important pe care-l are de îndeplinit.

Pe drept cuvânt funcționarii institutului sunt nemulțumiți actualmente de faptul că sunt lipsiți de orice avantajii și de orice perspective deosebite în calitatea lor de funcționari de stat fiind asimilați în toate drepturile cu toți ceilalți funcționari ai ministerului de industrie, cu toate că ei au o pregătire și o răspundere cu mult superioară, intrucât în mâna lor stă soarta celor mai importante avuții ale țării.

Acest proiect va fi depus în parlament tot în cursul sesiunii de toamnă.”

Reclama e sufletul comerțului

Cost de casă, vinuri distinse de Podgorie se capătă ieftin în frumos aranjatul restaurant, la **„Omul Sălbatec”**

Budapesta: 68.— — —
Belgrad: 722.— — —
București: 270.— — —
Varșovia: 101.— — —
Viena: 7362 50 — —

Publicațiune de liceu

Se aduce la cunoștința că în ziua de 10 Octombrie orele 5 p. m. se va ține publică la Prefectura jud. Arad procurarea a 6 vagoane la foc necesare școlii normale pentru băieți din Arad.

Concurenții vor prezenta ciuse adresate Direcțiunii achiziției în strada Ciocărlie Nr. 11.

Lemnele furnizate vor fi de bună esență și uscate.

Presedintele Com. Școlar de Prefect I. GEORG

Publicațiune de liceu

În baza ordinului No. 1924 al Ministerului Instrucției

Casa Școlare, se publică pentru darea în întreprinderea crărilor de transformări și necesare pavilionului „2/B” al cazarmii de aviație dela Gașca pentru instalarea școlii normale băieți, care se va ține în 10 Octombrie 1924, orele 11 m. la sediul actual al acestei din str. Ciocărliei No. 11 observându-se prescripțiunile contabilității publice, art. 72.

Depunerea garanției provizorie 6 procente a sumei din oferta adevări prin recipinări și anexată Copia după deviz, planul și orice alte lămuriri, se pot consulta zilnic la sediul școlii male în orele oficioase.

Presedintele comitetului școlar strucție:

Prefect, I. I. GEORG